

Dosarul nr. 3ra-209/22
2-19105509-01-3ra-23022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, G. Dașchevici, V. Clima)

ÎNCHEIERE

20 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Irina Șeghera
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a
Irinei Șeghera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de
licențiere a profesiei de avocat cu privire la contestarea actului administrativ,
constatarea încălcărilor, restabilirea dreptului încălcat, repararea prejudiciului
material și moral

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost casată parțial hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău
sediul Rîșcani și emisă în partea dată o nouă hotărâre

constată:

La 24 iunie 2019 Irina Șeghera a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu
privire la contestarea actului administrativ, constatarea încălcărilor, restabilirea
dreptului încălcat și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că a efectuat stagiul profesional în avocatură
în perioada 29 septembrie 2017 – 29 martie 2019.

Potrivit pct. 5 din hotărârea din 24 mai 2019 a Comisiei de licențiere în
profesia de avocat, a fost admisă la examenul de calificare în profesia de avocat,
în temeiul art. 20 și art. 21 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din
19 iulie 2002 și potrivit ordinii înscrierii în Registrul de înregistrare a candidaților
a fost inclusă în listă sub nr. 2.

Ulterior, potrivit hotărârii din 31 mai 2019 a Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat, nu a susținut proba scrisă.

Deoarece a considerat ilegală hotărârea din 31 mai 2019 a Comisiei de
licențiere a profesiei de avocat, la 3 iunie 2019 a depus contestația cu nr. 1015/19.

Prin contestația adresată, a solicitat: admiterea contestației, reevaluarea lucrării scrise a candidatului Irina Șeghera cu convocarea sa; anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat adoptate la 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă) organizat la 28 mai 2019, în partea ce ține de respingerea candidatului Irina Șeghera cu promovarea pentru a doua etapă a examenului de calificare în profesia de avocat (proba orală); eliberarea copiei certificate de pe lucrarea scrisă din 28 mai 2019 și a fișelor de examinare a membrilor Comisiei cu calificativul acordat; eliberarea răspunsurilor corecte la spețe; eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă.

La depunerea contestației, a fost informată că examinarea va avea loc la 4 iunie 2019 ora 9:30.

Astfel, s-a prezentat la sediul UAM pentru a participa la ședința Comisiei de licențiere, dar Comisia nu și-a început lucrările la ora fixată, iar contestațiile nu au fost examinate după ordinea înregistrării lor.

În cadrul ședinței a susținut contestația, a argumentat de ce actele procesuale întocmite sunt corecte și în conformitate cu prevederile legale, însă nu i-au fost explicate care sunt criteriile de verificare a lucrării scrise și de ce nu a susținut proba scrisă.

Mai mult ca atât, membri Comisiei nu i-au comunicat câte calificative a acumulat lucrarea sa, iar pe parcursul examinării contestației a înțeles că niciun membru din cei prezenți nu au citit contestația înaintată, inclusiv lucrarea sa.

La fel, a declarat că în cadrul ședinței nu au participat toți 11 membri ai Comisiei, care au fost prezenți la evaluarea lucrării scrise din 31 mai 2019, având în vedere că fiecare membru al Comisiei urma să reevalueze lucrarea și să-și argumenteze calificativul acordat, pe când lucrarea nu conținea nicio mențiune despre calificativul acordat și membrul care l-a acordat.

De asemenea, a indicat că nu i-au fost prezentate fișele de evaluare a lucrării, în timp ce potrivit legislației, aceste informații nu au caracter confidențial.

A punctat că hotărârea din 4 iunie 2019, nu este motivată, fiind una superficială, iar Comisia nu s-a expus asupra tuturor solicitărilor înaintate și nu și-a motivat decizia privind respingerea contestației ca neîntemeiate.

A relatat că lucrarea sa demonstrează că deține un nivel suficient de cunoaștere a abilităților practice de expunere și aplicare a cunoștințelor teoretice în materie de drept, iar contestația a motivat-o cu referire la fiecare act procesual care urma să-l întocmească.

Astfel, în pct. 1 din contestație, cu referire la speța „Drept Civil și Procesual Civil” a invocat de ce actul elaborat corespunde rigorilor legislației civile și procesual civile, reieșind din condițiile speței.

După analiza speței propuse, a considerat că urmează să întocmească o cerere privind constatarea faptului acceptării succesiunii, speța fiind una corectă, deoarece aceeași soluție a fost oferită de instanțele de judecată.

În asemenea circumstanțe, a menționat că actul procedural întocmit este în corespundere cu adevărata hotărâre judecătorească. În plus, fiecare avocat are

disponibilitatea de a alege cea mai bună soluție pentru client, pe care o consideră necesară din punct de vedere atât a stării de fapt, cât și a prevederilor legale.

A mai specificat că în pct.2 din contestație, a menționat asupra faptului că conform cerințelor speței s-a solicitat formularea unei cereri de apel motivată, iar în acest sens, a respectat rigorile art. 365 CPC, indicând condițiile de formă și conținut, precum și temeiurile casării hotărârii. În motivarea actului procedural a demonstrat posedarea normelor referitoare la faptul că instanța de fond nu a ținut cont de principiul interesului superior al copilului și de informația eliberată de Biroul National de Statistică, elemente care sunt evidențiate la pct. 4-5 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 15 aprilie 2013.

Cu referire la speța „Drept Penal și Procesual Penal”, a indicat că actul procedural întocmit a fost unul conform cerințelor sarcinii, speței propuse și solicitării exprese de a întocmi dezbateri judiciare unde a oferit cea mai bună soluție pentru client.

Dat fiind faptul că actul solicitat nu are o formă prestabilită de către legiuitor, de aceea la întocmirea acestuia a indicat cui îi este adresat actul, părțile, denumirea actului, circumstanțele de fapt, analiza acestora prin prisma prevederilor legale, iar în final a propus soluția cea mai favorabilă care se desprinde din materialele dosarului penal.

În motivarea acestui act procedural a demonstrat posedarea normelor referitoare la probele în procesul penal, în argumentarea faptului că prin probele prezentate de partea acuzării nu se demonstrează vinovăția clientului, precum și săvârșirea faptei incriminate acestuia, indicând că este inadmisibilă anexarea copiilor de pe documente, ținând cont de faptul că Curtea Europeană s-a pronunțat în favoarea descurajării unei asemenea practici.

Totodată, a făcut referire și la faptul că notițele nu pot servi ca probă în procesul penal atât timp cât din conținutul acestora nu se constată de la ce persoană provin, cui îi aparțin, pe acestea nefiind aplicate ștampile sau semnături, chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței, identificând corect ce circumstanțe nu au fost demonstrate de acuzare prin probele administrate și tipul sentinței care urmează a fi emisă de instanță, identificând corect soluția cea mai favorabilă reieșind din lipsa probelor care ar demonstra vinovăția învinuitului, precum și declarațiile depuse de cele două persoane în favoarea acestuia.

A enunțat că spețele de la examenul de calificare în profesia de avocat din 28 mai 2019 conțin foarte multe greșeli care consumă din timpul candidatului.

A mai opinat că aceste elemente demonstrează superficialitatea și atitudinea neglijentă cu care se organizează examenul, constatându-se astfel suplimentar că procedura este una defectuoasă.

A relatat că membrii Comisiei de licențiere trebuie să pregătească cu maximă diligență și profesionalism spețele și să evalueze de aceeași manieră și lucrările candidaților, pe când la caz, listele subiectelor puse la dispoziția candidaților nu sunt actualizate și conțin subiecte care nu se mai regăsesc de mult timp în legislația actuală.

A atenționat că fiecare candidat care dorește să facă parte din profesia de avocat, emite în exercițiul libertății sale de exprimare, în cadrul examenului de

admitere în profesie, judecâți de valoare cu care membrii Comisiei de examinare pot să nu fie de acord. Din această cauză, ei pot să nu-i acorde un punctaj care să-i asigure statutul de participant admis. Regula generală pentru oricare concurs este aprecierea competenței și a meritului, însă mai întâi de toate regula este respectarea de către membrii comisiei a principiului previzibilității. Modalitatea petrecerii concursului, precum și sarcinile puse candidaților trebuie să fie previzibile, modalitatea de testare trebuie să fie prestabilită, iar sarcina pusă trebuie să aibă o singură soluție, candidații având dreptul să cunoască procentajul de îndeplinire corectă a sarcinilor și a fiecărui subiect în parte.

Toate aceste acțiuni ale Comisiei plasează candidații într-o situație de incertitudine și imprevizibilitate, Comisia obținând astfel o marjă de manipulare exagerată, fapt care pune în pericol aprecierea obiectivă, echidistantă și corectă a capacităților profesionale ale candidaților.

În continuare, a susținut că adevăratele competențe, candidații le obțin în timpul stagiului profesional în avocatură unde întocmesc diverse acte procedurale, pledează în fața instanțelor de judecată, reprezintă clienții în fața autorităților, oferă consultații, întocmesc opinii juridice, examenul de calificare reprezentând doar o formalitate, iar aprecierea candidaților este foarte subiectivă.

A subliniat că potrivit Raportului de activitate în perioada stagiului profesional în avocatură, a avut în gestiune 43 de cauze, care au cuprins mai multe domenii: dreptul familiei, muncii, insolvabilitate, privatizare, succesiune, contracte, procedura de executare, drept penal și procesual penal, încasarea onorariului avocatului, adopție internațională și aspectele civile ale răpirii internaționale de copii.

Zilnic, activitatea sa a constat în acordarea consultațiilor juridice, elaborarea contractelor, pledarea în fața instanțelor de fond și apel, reprezentarea clienților în fața autorităților publice și întocmirea actelor procesuale și a cererilor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Această activitate a fost îmbinată și cu participarea la cursuri de instruire pentru avocați.

A afirmat că prin respingerea candidaturii sale drept urmare a evaluării probei scrise prin hotărârea din 31 mai 2019 și ulterior prin hotărârea din 4 iunie 2019, Comisia de licențiere i-a încălcat dreptul la viață profesională, garantat de art. 8 din Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De asemenea, a notat că obstacolele nelegitime create de Comisia de licențiere față de accesarea în profesia dorită îi încalcă dreptul fundamental la muncă și la viață profesională, Comisia nemotivând în niciun mod refuzul de admitere a contestației, astfel până în prezent nefiind cunoscute motivele respingerii.

În argumentarea prejudiciului moral, a menționat că prin neadmiterea în profesia de avocat a trăit o stare de dezamăgire, frustrare, neîncredere, a fost lipsită de posibilitatea de a exercita profesia de avocat, având o speranță legitimă că în urma unei asemenea pregătiri cu siguranță va trece examenul de calificare. Pregătirea pentru acest examen a început cu mult timp înainte. A avut o atitudine foarte responsabilă pentru acest examen și ziua a programat-o astfel încât să dedice ore pentru pregătire.

Având în vedere că prin hotărârile Comisiei din 31 mai 2019 și 4 iunie 2019, nu a fost admisă în profesia de avocat, a considerat că urmează să-i fie încasat prejudiciul material sub formă de venit ratat, calculat după formula că în medie o persoană lucrează 40 de ore pe săptămână, iar conform pct. 5 al Recomandării UAM din 30 martie 2012, onorariul minim recomandat pentru un avocat per oră constituie 50 de euro.

Respectiv, reieșind din această formulă, venitul ratat pe toată perioada pentru care a fost lipsită, constituie cuantumul de 50 000 lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 6, 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 1 Protocolul Adițional nr. 1 la Convenție, art. 26, 140 din Constituție, art. 43 alin. (3), (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, art. 10 20, 221 Cod administrativ, art. 16, 19 Cod civil.

A solicitat: 1) anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat, proba scrisă, organizat la 28 mai 2019, în partea ce ține de respingerea candidatului Irina Șeghera; 2) anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 4 iunie 2019 în partea ce ține de respingerea solicitărilor enumerate în pct. 2 privind eliberarea fișelor de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat, eliberarea răspunsurilor la spețe, eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidatului la proba scrisă și privind respingerea ca neîntemeiată a contestației Irinei Șeghera, nr. 1015/19 din 3 iunie 2019; 3) obligarea Comisiei de licențiere să prezinte fișele de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat lucrării scrise a candidatului Irina Șeghera; 4) obligarea Comisiei de licențiere să prezinte răspunsurile corecte la spețe; 5) obligarea Comisiei de licențiere să prezinte baremul/regulamentul Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă; 6) obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat să prezinte dosarul personal al candidatului; 7) constatarea încălcărilor de procedură comise de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat la proba scrisă din 28 mai 2019; 8) constatarea nulității prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 8 aprilie 2011; 9) constatarea încălcării dreptului la muncă, la viața privată și dreptului de proprietate; 10) restabilirea dreptului încălcat prin admiterea în profesia de avocat și obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat; 11) repararea prejudiciului material și moral.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Întru argumentarea soluției adoptate, prima instanță a reținut că prin activitatea sa, Comisia de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților nu a încălcat niciun drept al reclamantului or, hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprobarea rezultatului primei etapei examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă), organizat la 28 mai 2018 și promovarea candidaților pentru etapa a doua a fosta adoptată în conformitate cu rigorile legale, fundamentată pe prestația fiecărui candidat și evaluarea lucrărilor inclusiv a reclamantului de fiecare membru a comisiei în mod individual.

Astfel, a stabilit prima instanță că procedura de examinare, cât și petrecerea probei scrise au fost efectuate în strictă conformitate cu cadrul legal în vigoare, iar reclamanta nu a prezentat în instanța de judecată anumite motive, care ar demonstra că hotărârea privind aprobarea rezultatelor în partea neadmiterii reclamantului la proba verbală este una nerezonabilă și care urmează a fi anulată.

A mai remarcat instanța de judecată că Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 4 iunie 2019 cu privire la respingerea solicitărilor enumerate în pct. 2 privind: eliberarea fișelor de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat, eliberarea răspunsurilor la spețe, eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidatului la proba scrisă și privind respingerea ca neîntemeiată a contestației Irinei Șeghera nr.1015/19 din 3 iunie 2019, nu constituie obiect al acțiunii în contenciosul administrativ, or, aceasta nu produce efecte juridice față de reclamantă, nu a vătămat niciun drept recunoscut de lege al acesteia, fiind un răspuns la cererea prealabilă (contestația) depusă de reclamantă, iar actul administrativ în vigoare îl constituie Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, adoptate la 31 mai 2019.

Prin urmare, constatând legalitatea Hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, adoptate la 31 mai 2019, nu există temei legal de constatare a încălcărilor de procedură comise de Comisia de licențiere a profesiei de avocat.

Totodată, instanța de judecată nu a putut reține nici pretenția reclamantei privind constatarea nulității prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 8 aprilie 2011, or, argumentele expuse de reclamantă pe marginea acestui capăt de cerere se fundamentează pe interpretarea subiectivă și eronată a acestei prevederi normative, ceea ce nu poate constitui temei de anulare a art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statut.

La fel, instanța a respins ca fiind neîntemeiată și pretenția reclamantei privind constatarea încălcării dreptului la muncă, la viața privată și dreptului de proprietate a reclamantei, or, prin activitatea sa, Comisia de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților nu a încălcat niciun drept al reclamantei.

A relevat instanța că, în cazul din speță, lipsește condiția de admitere în profesia de avocat după susținerea examenului de calificare, or, prin Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei adoptate la 31 mai 2019, Comisia de licențiere a profesiei de avocat a respins aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă) în privința Irinei Șeghera.

Prin urmare, instanța a concluzionat că eliberarea licenței de exercitare a profesiei de avocat a reclamantei poate avea loc doar după întrunirea tuturor condițiile impuse de legiuitor, adică după aprobarea rezultatelor examenelor de calificare și adoptarea unei hotărâri privind admiterea în profesia de avocat de către Comisia de licențiere.

Pe cale de consecință, s-a impus necesitatea respingerii pretenției reclamantei privind restabilirea dreptului încălcat prin admiterea în profesia de avocat și obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat reclamantei, or obligarea la anumite acțiuni în lipsa întrunirii tuturor condițiilor impuse de lege de către reclamantă,

ar constitui o imixtiune nejustificată în activitatea autorității de stat din domeniul justiției, situație inadmisibilă.

Cu privire la pretenția reclamantei privind repararea prejudiciului material și moral în sumă de 50 000 de lei, instanța a conchis că din moment ce acțiunea de bază înaintată de Irina Șeghera a fost respinsă, urmează a fi respinse și pretențiile reclamantei privind repararea pretinsului prejudiciu ca nefondată.

La 20 decembrie 2020 Irina Șeghera a depus apel împotriva hotărârii din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 7 februarie 2020 a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Irina Șeghera, casată parțial hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și emisă în partea casată o nouă decizie, prin care a fost declarată inadmisibilă acțiunea Irinei Șeghera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de Licențiere a Profesiei de Avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat.

În rest, hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost menținută.

Prin decizia din 16 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul depus de Irina Șeghera, casată decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, cu restituirea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată parțial hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, declarată inadmisibilă acțiunea Irinei Șeghera cu pretenția formulată terțului Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind obligarea emiterii actului administrativ individual de eliberare Irinei Șeghera a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, precum și cu pretenția Irinei Șeghera formulată Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere a Profesiei de Avocat privind obligarea emiterii actului administrativ individual de reparare a prejudiciului material și moral.

A fost separată într-un proces aparte acțiunea în control normativ depusă de Irina Șeghera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu pretenția privind constatarea nulității prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statutul profesiei de avocat, adoptat de Congresul Uniunii Avocaților la 29 ianuarie 2011, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 54-57 art. 302 din 8 aprilie 2011 și s-a reținut pentru examinare în prima instanță de către Curtea de Apel Chișinău conform competenței jurisdicționale determinate de art. 191 alin. (2) Cod administrativ, cu transmiterea ei Secției de evidență și documentare procesuală a Secretariatului Curții de Apel Chișinău, pentru distribuire aleatorie.

În rest, hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, prin care s-au respins ca neîntemeiate pretențiile Irinei Șeghera formulate Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de Licențiere a Profesiei de Avocat cu privire la anularea în parte a Hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei

de avocat adoptate la 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat din 28 mai 2019, în partea respingerii candidatului Irina Șeghera; anularea Hotărârii Comisiei de Licențiere a Profesiei de Avocat din 4 iunie 2019, emise pe marginea cererii prealabile, dar și prin care s-a respins cererea Irinei Șeghera de furnizare a informației; obligarea Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere a Profesiei de Avocat să emită actul administrativ individual de furnizare a informației – fișele de examinare ale membrilor Comisiei de Licențiere a Profesiei de Avocat cu calificativele acordate, răspunsurile la spețe, baremul/regulamentul Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise ale candidaților la proba scrisă și dosarul personal al candidatului Irina Șeghera; constatarea încălcării dreptului la muncă, la viața privată și dreptului de proprietate a reclamantei; restabilirea dreptului încălcat prin admiterea în profesia de avocat, a fost menținută fără modificări.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că pentru adresarea în instanță cu solicitarea de reparare a prejudiciului material și moral legea impune reclamantului respectarea căii extrajudiciare, prealabile, de soluționare a acestei chestiuni în cadrul unei proceduri administrative, pe când în speță, Irina Șeghera nu a prezentat instanței dovada adresării prealabile a acesteia în adresa autorității pârâte cu solicitări de reparare a prejudiciului material și moral înaintat prin prezenta cauză, motive pentru care acțiunea în partea pretențiilor respective urmează a fi declarată inadmisibilă.

Într-o altă ordine de idei, instanța de apel a relevat că Statutul profesiei de avocat, adoptat de Congresul Uniunii Avocaților la 29 ianuarie 2011, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 54-57, art. 302 din 8 aprilie 2011, reprezintă, inclusiv în partea contestată de Irina Șeghera, un act administrativ normativ în sensul definit de art. 12 Cod administrativ, astfel încât examinarea acțiunii în anulare a unui act administrativ/de control normativ ține de competența exclusivă a Curții de Apel Chișinău.

Prin urmare, la soluționarea pretenției nominalizate, a remarcat instanța de apel că prima instanță a depășit competența jurisdicțională, motiv pentru care a fost dispusă casarea hotărârii în partea respectivă, cu separarea acesteia într-un proces aparte, reținerea cauzei respective pentru examinare în primă instanță de către Curtea de Apel Chișinău, conform competenței jurisdicționale determinate de art. 191 alin. (2) Codul administrativ, cu transmiterea acesteia Secției de evidență și documentare procesulă a Secretariatului Curții de Apel Chișinău, pentru distribuire aleatorie.

Totodată, instanța de apel a reliefat, în urma analizei complexe a hotărârilor contestate, că din acestea nu rezultă caracterul nerezonabil al acestora, în contextul în care Irina Șeghera nu a probat existența unei erori fundamentale, întinderea căreia ar dovedi gravitatea ce ar determina anularea hotărârilor date, că acestea ar fi iraționale sau că analiza logică a acestora ar justifica anularea hotărârilor date.

Din aceste considerente, instanța de apel a apreciat ca fiind inadmisibilă soluționarea argumentelor Irinei Șeghera referitoare la modalitatea în care a realizat proba scrisă, finalizată cu adoptarea hotărârii Comisiei contestată în

speță, deoarece instanța de judecată nu este îndreptățită de a supune unei noi evaluări lucrarea apelantei, fiind competentă să rețină doar, prin prisma analizei logice a caracterului rezonabil al soluției Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, că apelanta a invocat eronat corespunderea soluției sale la jurisprudența ce a stat la baza stabilirii spețelor pentru proba scrisă, în condițiile în care această afirmație contravine situației de fapt ca urmare a alegerii reclamantei a soluției de întocmire a unei cereri în ordinea procedurii speciale, în contradictoriu cu care speța acordată fiind soluționată de instanțele judecătorești în ordine contencioasă pe motivul acceptării succesiunii de către unul din succesorii legali.

La fel, instanța de apel a calificat ca fiind nefondate argumentele apelantei referitoare la lipsa motivării hotărârilor contestate și a lipsei datelor referitoare la calificativele acordate, or, instanța nu dispune de dreptul de a realiza o reevaluare sau da o apreciere a corectitudinii acesteia, rezumându-se doar la constatarea că, în speță, hotărârile respective sunt rezonabile per ansamblu.

Instanța de apel a respins ca fiind eronate și argumentele Irinei Șeghera referitoare la lipsa în lista subiectelor, publicată pe pagina web a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, a subiectului soluționat de aceasta, deoarece acest fapt nu influențează legalitatea hotărârii în urma examinării în ansamblu a legalității acesteia, inclusiv în condițiile în care candidatul la accesarea în profesia de avocat nu poate invoca necunoașterea corespunzătoare a legislației aferente activității avocațiale.

Așadar, a indicat instanța de apel că, în speță, lipsesc temeiuri legale pentru anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă), organizat la 28 mai 2019, în partea ce ține de respingerea candidatului Irina Șeghera și privind respingerea ca neîntemeiată a contestației Irinei Șeghera nr. 1015/19 din 3 iunie 2019.

Subsecvent, instanța a apreciat ca fiind nefondate și pretențiile apelantei privind constatarea încălcărilor de procedură comise de către Comisia de Licențiere a Profesiei de Avocat la proba scrisă din 28 mai 2019, constatarea încălcării dreptului la muncă, la viața privată și dreptului de proprietate și restabilirea dreptului încălcat prin admiterea în profesia de avocat, or, lipsa temeiurilor pentru anularea hotărârilor nominalizate exclud survenirea consecințelor invocate de apelantă și, concomitent, denotă lipsa comiterii unor încălcări și/sau ingerințe în drepturile apelantei.

Cu referire la pretenția Irinei Șeghera privind obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat, instanța de apel a reținut că ultimul are în speță, potrivit calității procedurale determinate de apelantă, statutul de persoană terță, astfel încât aceasta nu poate fi obligată de instanța de judecată să realizeze anumite acțiuni, această opțiune instanța aparținând instanței doar în raport cu pârâții.

Mai mult decât atât, dat fiind faptul că eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat se eliberează exclusiv în baza hotărârilor pozitive privind susținerea examenului de calificare în fața Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, iar în cazul dat, apelanta nu a trecut etapa inițială a acestui examen, nefiind admisă la etapa finală, la caz lipsește și dovada adresării persoanei terțe a

vreunei cereri anterior adresării în instanță, astfel pretenția dată fiind inadmisibilă.

Cu referire la pretențiile privind anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 4 iunie 2019, în partea ce ține de respingerea solicitărilor enumerate în pct. 2 privind eliberarea fișelor de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat, eliberarea răspunsurilor la spețe, eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidatului la proba scrisă și privind obligarea Comisiei de licențiere să prezinte fișele de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat lucrării scrise a candidatului Irina Șeghera; obligarea Comisiei de licențiere să prezinte răspunsurile corecte la spețe, obligarea Comisiei de licențiere să prezinte baremul/regulamentul Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă, obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat să prezinte dosarul personal al candidatului, instanța a conchis că acestea sunt nefondate, în situația în care acestea nu sunt determinante pentru soluționarea prezentei cauze, intimata eliberând apelantei actele la care aceasta dispunea de dreptul de acces.

La 14 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Irina Șeghera a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 28 februarie 2022 a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le neîntemeiate și ilegale prin faptul că au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, iar aprecierea probelor a fost arbitrară.

A reiterat caracterul ilegal al actelor judecătorești de dispoziție prin prisma aspectelor de fapt și de drept menționate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

A menționat că în decizia din 30 noiembrie 2021, instanța de apel a făcut trimitere la o normă juridică care nu era în vigoare la data susținerii examenului, dar a fost aplicată la emiterea deciziei respective, fapt ce atrage casarea actului juridic.

Așadar, a indicat că la pag. 14 din decizia nominalizată, instanța de apel a reținut că „Examenul de calificare va consta din trei etape: a) prima etapă – testarea electronică; b) a doua etapă – lucrarea scrisă; c) a treia etapă – proba orală”.

Or, la data susținerii examenului de calificare în profesia de avocat și la momentul intentării cauzei, examenul de calificare consta din două etape, și anume: a) prima etapă – lucrarea scrisă; b) a doua etapă – proba orală, în corespundere cu art. 27 alin. (12) lit. a) și b), în vigoare la data susținerii examenului, astfel încât norma la care a făcut referire instanța de apel nu era aplicabilă la momentul respectiv.

A precizat că un alt temei de casare îl constituie interpretarea în mod eronat a legii de către instanța de judecată, după cum prevede art. 432 alin. (2) lit. c) CPC.

Astfel, instanța de apel a emis o concluzie care contravine principiilor de drept procesual civil, încălcând dreptul recurenteii la un proces echitabil, și anume prin faptul că a statuat că „lipsa subiectelor publicate pe pagina web a UAM a subiectului soluționat de către candidat nu influențează legalitatea hotărârii în urma examinării în ansamblu a legalității acesteia”.

A evidențiat că o astfel de interpretare este contrară prevederilor art. 27 din Statutul profesiei de avocat (în vigoare la acel moment), care stabilește că Comisia de licențiere este obligată să publice Lista subiectelor care vor sta la baza întocmirii spețelor propuse candidaților, în acest mod încălcându-se principiul previzibilității și transparenței actului judecătoresc de dispoziție.

A obiectat că instanța de apel în mod eronat a apreciat ca fiind nefondate pretențiile sale privind încălcările de procedură comise de către Comisia de licențiere, din cauza faptului că lipsa temeiurilor pentru anularea hotărârilor nominalizate exclud survenirea consecințelor invocate.

Și asta deoarece, Curtea Constituțională a menționat că instanțele de judecată urmează să efectueze un control deplin în fapt și în drept, cu referire la orice aspect (procedural sau substanțial).

A consemnat și faptul că instanța de apel a respins și unele argumente ale dânzei, invocând că acestea nu sunt determinante pentru soluționare prezentei spețe, or, în acest context, este incert care sunt normele de drept de care s-a condus instanța la emiterea unei asemenea concluzii, iar efectuarea unui control superficial al unui act administrativ ar face ca justiția să fie iluzorie.

De asemenea, prin asemenea concluzii, instanța de apel ar încuraja Comisia de licențiere a profesiei de avocat să acționeze în continuare de aceeași manieră (ilegală și arbitrară), fără a realiza atribuțiile cu care a fost investită instanța de apel, și anume de a corecta erorile comise de prima instanță, de a emite decizii în conformitate cu legea și de a repune în drepturi reclamantul cărui i-au fost încălcate drepturile.

Totodată, a comunicat că instanța de apel nu avea dreptul să emită o asemenea concluzie, deoarece pe lucrarea scrisă a candidatului nu există niciun element care ar demonstra că a fost verificată, iar un barem ca atare nu există.

A mai precizat că atât la etapa cererii prealabile, cât și în cadrul procesului de judecată, pârâtul a refuzat să prezinte asemenea înscrisuri, ceea ce i-ar fi oferit instanței de judecată posibilitatea de a efectua un control efectiv.

A indicat și că nici Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 31 mai 2019, și nici cea din 4 iunie 2019 nu argumentează motivele respingerii, iar nemotivarea unei hotărâri, în condițiile în care un act normativ prevede necesitatea motivării, reprezintă un fapt ilegal, care privează persoanele vizate prin hotărâre să exercite efectiv dreptul de a o contesta.

Mai mult ca atât, având în vedere faptul că Curtea Constituțională a reținut prin Hotărârea nr. 18 din 3 iulie 2018, că candidații au dreptul să cunoască procentajul de îndeplinire a sarcinilor și a fiecărui subiect în parte, atât prima instanță, cât și instanța de apel în mod eronat au concluzionat că „hotărârile respective sunt rezonabile per ansamblu”.

În opinia recurenteii, din moment ce un candidat respins la examenul de calificare nu are posibilitatea reală de a cunoaște motivele acesteia, procedura se

consideră a fi din start defectuoasă, iar Hotărârile Comisiei de licențiere a profesiei de avocat în partea respingerii sunt nerezonabile.

Suplimentar, lipsa fișelor de examinare a lucrării de către membrii Comisiei de licențiere cu indicarea calificativului acordat, lipsa baremului/Regulamentului privind aprecierea lucrării scrise în cadrul examenului de calificare a profesiei de avocat demonstrează în plus că procedura de admitere în avocatură este arbitrară și lăsată la libera apreciere a fiecărui membru din Comisia de licențiere a profesiei de avocat, procesul de examinare a lucrării încălcând principiul previzibilității.

Într-o altă ordine de idei, instanța de apel nu a argumentat care sunt normele de drept procesual și criteriile care au determinat-o să dispună separarea acțiunii în control normativ într-un proces aparte și să rețină spre examinare în primă instanță de către Curtea de Apel Chișinău, cu transmiterea ei Secției de evidență și documentare procesuală a Secretariatului Curții de Apel Chișinău, pentru distribuire aleatorie.

Mai cu seamă că prin decizia din 16 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost statuat că „de competența Curții de Apel Chișinău a fost de a verifica în primă instanță dacă dispoziția normativă contestată de reclamantă îi aduce atingere drepturilor sale”.

La fel, din dispozitivul deciziei menționate mai sus rezultă cu certitudine că restituirea cauzei la rejudecare a fost dispusă pentru ca Curtea de Apel Chișinău să examineze ca prima instanță cererea de chemare în judecată integral, inclusiv același complet să se expună asupra acțiunii în control normativ.

Contrar celor stabilite în decizia din 16 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, Curtea de Apel Chișinău a emis decizia pe fondul cauzei fără a avea o hotărâre cu privire la acțiunea în control normativ, or, această pretenție este conexă cu celelalte capete din cererea de chemare în judecată, iar în lipsa unei hotărâri pe marginea acțiunii în control normativ, instanța de apel nu avea posibilitatea să decidă pe marginea celorlalte pretenții care decurg din aceasta.

A reiterat faptul că contrar statuărilor Curții Constituționale, până în prezent, după 3 ani de la participarea sa la examenul de calificare în profesia de avocat, nu cunoaște câte calificative admis/respins a acumulat lucrarea sa și membrul care l-a acordat și nici instanța nu le-a constatat.

A accentuat că prin încheierile protocolare din 19 septembrie 2019 și 16 noiembrie 2019, instanța a obligat pârâtul să prezinte probele solicitate prin cererea de reclamare din 19 septembrie 2019 (fișele de examinare, răspunsurile corecte la spețe, baremul/regulamentul privind aprecierea lucrărilor scrise și dosarul personal), ce ofereau posibilitatea de a efectua un control deplin privind rezonabilitatea hotărârii Comisiei.

În lipsa acestor probe, instanța de judecată nu a dispus de înscrisuri la materialele cauzei care să-i permită să concluzioneze, precum că hotărârea Comisiei este rezonabilă, prin urmare soluția emisă fiind una lipsită de suport probatoriu și arbitrară.

A opinat că prin imposibilitatea sa în calitate de candidat de a lua cunoștință de motivele ce au stat la baza neadmiterii în profesia de avocat, i-a fost încălcat

dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A conchis că atât timp cât nu există un Regulament privind aprecierea lucrărilor la proba scrisă, din lucrare nu se poate identifica dacă a fost sau nu verificată de vreun membru al Comisiei, nu există borderoul cu calificativele acordate, iar decizia de respingere este una nemotivată, atunci procedura *ab initio* este una defectuoasă, prin urmare deciziile – ilegale.

La 23 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Ministerului Justiției al RM copia cererii de recurs depuse de Irina Șeghera, fiindu-le explicat dreptul de a depune referință asupra recursului declarat, fiind recepționată la 1 martie 2022, potrivit avizelor de recepție (f. d. 50, 51 vol. II).

Până la data examinării admisibilității recursului, participanții la proces nu au făcut uz de dreptul de a depune referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat în ședință publică la 30 noiembrie 2021 (f. d. 21 vol. II).

Este cert și faptul că la 14 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Irina Șeghera a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 44-46 vol. II).

Decizia motivată din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentei Irina Șeghera la data de 11 februarie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 42 vol. II).

Se mai constată că la 28 februarie 2022, Irina Șeghera a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 52-63 vol. II).

Astfel, recursul depus de Irina Șeghera împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Irina Șeghera, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2)

din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic

superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Irina Șeghera.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Irina Șeghera se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Aliona Miron